

Tannhelse

Skjæreren

Utdanningsminister Tora Aasland
– **Bekymret for frafallet i skolen**

Ny helselov
– **En stor strukturreform
som berører din jobb**

Tove Kiær
– **ThsF-konferansen**

ANBEFAL

Flux fra første tann - og livet ut



www.flux.no
foto: getty images / jander

Nyhet!

**Flux
Junior**
fra 6 år



- ✓ Forebygger hull
- ✓ Styrker tannemaljen
- ✓ Hemmer bakterievekst
- ✓ Uten alkohol og parabener



Nyhet!

Flux 0,2%
ekstra
beskyttelse



- ✓ Forebygger hull og ising
- ✓ Styrker tannemaljen
- ✓ Gir sterkere tenner
- ✓ Uten alkohol og parabener



Nyhet!

**Flux
Klorhexidin**
forebygger



- ✓ Plakk
- ✓ Irritert tannkjøtt
- ✓ Karies
- ✓ Uten alkohol og parabener

FLUX

God tannhelse for hele familien

Innhold



Ny tannhelseslov

Side 8



Rekruttering til yrket

Side 14



ThsF-konferansen

Side 20

Annet innhold:

Leder	5	Lønnsoppgjøret for	
Smånytt	6	tannhelsesekretærer	19
Ny tannhelseslov	8	ThsF konferansen i juni	20
Kurskalender	12	Parat NAV er etablert	22
Rekruttering til yrket	14		
Juristen	16		

Medlemsblad for Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF),
Stiftet 23.01.2007.
Tilsluttet Parat (YS).

Utgis av:
Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF)/Parat.
Parat, Pb 9029, Grønland
0133 OSLO

www.parat.com
www.thsf.no

Besøksadresse:
Brugata 19, Grønland, Oslo
Telefon: 21 01 36 00
Telefaks: 21 01 38 00

Leder av Tannhelsesekretærenes Forbund:
Gerd Bang-Johansen
Telefon: 21 01 37 70
Mobil: 984 88 100
gerd.bang.johansen@parat.com

Ansvarlig redaktør:
Gerd Bang-Johansen

Forbundets redaksjonssekretær:
Siri Weidemann
Mobil: 988 27 140
siri.weidemann@tannhelse.akershus-fk.no

Redaksjon:
Media Solution AS,
Postboks 9393, Grønland,
0134 Oslo.

Forsidefoto:
Trygve Bergsland

Redaktør:
Trygve Bergsland
Telefon: 905 85 639
trygve@media-solution.no

Annonser:
Tlf. 905 85 639
salg@media-solution.no

Layout:
Signus
Telefon: 470 28 038
grethe@signus.no

ThsF
Tannhelsesekretærenes Forbund

Trykk:
BK Grafisk AS
Telefon: 33 48 59 00

ISSN:1504-5714

Abonnement:
Media Solution AS,
Tlf. 905 85 639,
abo@media-solution.no

Har du Kundeavtale med NDD er du i de beste hender

grontgress.no Foto: iStock



Som avtalekunde hos NDD er du sikret en ansvarfull leverandør med engasjerte medarbeidere som introduserer deg for nyskapende produkter og løsninger.

- utvidet garanti på utstyr
- gratis prosjektering ved kjøp av utstyr
- bonus på reparasjon av roterende instrumenter
- utlånsutstyr når ditt eget er til reparasjon, prioritet og rabatt til avtalekunder
- prioritet og rabatt på kurs i NDDs regi
- enkel økonomi – én faktura pr måned
- gunstige rabatter på forbruksvarer
- månedlige supertilbud



NDD – en del av Plandent



Utfordringer innen et flerkulturelt arbeidsmiljø

Jeg tror det er riktig å si at norsk arbeidsmiljø og arbeidskultur har utviklet seg til å være et av verdens beste.

Vi har lover og regler og etter hvert også holdninger hos arbeidsgivere og arbeidstakere som sikrer et høyt nivå med hensyn til viktige prinsipper som gjensidig respekt, likeverd, teamtenking, ansvar og arbeidsdeling, for å nevne noen.

Med dette som utgangspunkt ønsker jeg å sette søkelyset på et område som trenger og fortjener fokus.

Vi har etter hvert mange og sårt tiltrengte utenlandske medarbeidere i tannhelsetjenesten. De er gjennomgående dyktige og bidrar til en god tannhelsetjeneste, men jeg opplever også at vi har noen utfordringer.

Jeg får dessverre en god del henvendelser fra våre medlemmer som opplever en arbeidshverdag som ikke er optimal. Det de tar opp er utilfredsstillende kommunikasjon, manglende respekt og likeverd, annerledes kvinnesyn og fravær av teamtenking. Et stort flertall av disse henvendelsene handler om utenlandske tannleger.

Av hensyn til de ansattes opplevelse av arbeidsmiljø, av hensyn til disse tannlegenes fremtidige suksess og ikke minst av hensyn til pasientene, mener jeg det er på tide at vi tar konstruktivt tak i denne problemstillingen.

For det første tror jeg ikke vi kan ta for gitt at medarbeidere som kommer fra andre land med andre kulturer og holdninger, uten videre er i stand til å tilpasse seg til vår norske særpregede likhetstenking – for det finnes vel knapt noe land som er mer opptatt av likhet enn oss.

Vi må aktivt arbeide sammen om utfordringene som kan defineres slik:

- Språk og kommunikasjonsproblemer, herunder evnen til kvalitativ pasientinformasjon
- Teamtenking med vekt på utnyttelse av teamets kompetanse – og en hensiktsmessig ansvars- og arbeidsfordeling.
- Synlighet med hensyn til gjensidig respekt og likeverd.

Utfordringen går til fylkestannlegene, overtannlegene, alle arbeidsgivere, til tannlegeforeningen og til oss selv – i tillegg til våre utenlandske kolleger. Problemet er stort nok til at vi må gjøre noe konstruktivt sammen - nå, for jeg tror ikke det løser seg selv. I neste utgave av medlemsbladet vil vi belyse utfordringene vi står ovenfor, og oppfordrer deg til å ta kontakt dersom du har meninger eller synspunkter på problemstillingen.

Ønsker dere en fin høst!

Vennlig hilsen
Gerd Bang-Johansen
Leder





Myter og påstander om IT

I følge Den norske tannlegeforening (NTF) er det mye rart som sies om IT i tannhelsetjenesten og spesielt forhold knyttet til Norsk Helsenett.

NTF har på sine nettsider forsøkt å oppklare hva som er riktig og hva som er galt.

- Tilkobling til helsenettet er frivillig. Helsenettet utvikles og driftes av Norsk Helsenett SF. Velger du å stå utenfor, velger du også bort muligheten for elektronisk kommunikasjon med resten av helse-Norge.
- Informasjonssikkerhet er ikke frivillig. Norm for informasjonssikkerhet i helse-sektoren er en sammenfatning av lovkrav. Lovkravene er knyttet til det å drive tannlegevirksomhet i Norge, ikke til om du benytter helsenettet eller ikke.
- IT-utviklingen omfatter mye mer enn bare HELFO-oppgjør. Poenget med satsingen er å sørge for at tannlegene skal kunne bruke elektroniske hjelpemidler til kommunikasjon med hverandre, med andre aktører i helsesektoren slik som de fleste legene, laboratorier, NAV, pleie- og omsorgstjenesten i stadig flere kommuner og med pasienter.

Kilde: NTF

Elendig tannstatus

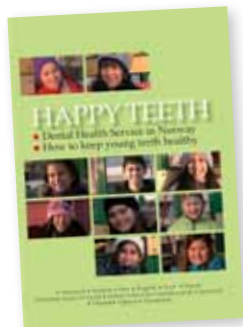
En rapport fra Folkehelseinstituttet viser at det er et stort underforbruk av tannhelsetjenester i blant rusmisbrukere og mange velger bort å gå til tannlege.

Tall

Tidligere undersøkelser viser at nesten 50 prosent av de rusmiddelavhengige ikke hadde akseptabel tann- og munn-helse, 72 prosent hadde smerter eller plager, og nær 100 prosent hadde behov for tannbehandling. Personer med dobbeltdiagnose (rusmiddelavhengighet/psykiatri) i aldersgruppen 30 til 39 år hadde i gjennomsnitt åtte kariøse tenner.



DVD for bedre tannhelse



Et tverrfaglig tannhel-seprosjekt som den offentlige tannhel-setjenesten i Vest-Agder startet i 2009 viser positive resul-tater. Det er laget en informasjonsfilm ret-tet mot foresatte til barn og unge med fremmedspråklig

bakgrunn som nå finnes på 15 språk.

Det er tannpleierne Anna Tveiten Lüdemann og Carina Pernille Jacobsen i samarbeid med fylkestannlege Per Kvinlaug som har laget filmen. DVD-en ble presentert på et nasjonalt fylkes-tannlegemøte i Kristiansand 25. august i år der representanter fra alle fylker fikk med eksemplarer. Filmen sendes også til kommuner med asylmottak hvor helse-søstre vil bidra til formidling. Eksempla-rer kan også bestilles hos Norsk Tann-vern, www.tannvern.no. Filmen er pro-dusert med støtte fra UDI og Vest-Agder fylkeskommune.

Pasientjournaler kastes i søpla

Moss Avis har avslørt slurv med pasientjournaler hos tannlege Thomas Race. Pasientjournaler fra tannlegen ble funnet dumpet ved en søppelcontainer i avisens bakgård. Journalene inneholdt i følge avisen mye personlig informasjon.

– Vi legger journalene i søppelposer, knytter igjen og kaster dem. Vi forholder oss til en hver tid til regelverket fastsatt av Datatilsynet, fortalte Race i en første kommentar til avisen før han senere modererte uttalelsene sine.

Kristin Cordt-Hansen i Helsedirektoratet mener dette må være en sak for Helsetilsynet.

– Pasientjournaler kan ikke bare kastes i søpla. Helsepersonell har taushets-plikt om det de får vite om sine pasienter. Denne plikten følger av helsepersonell-oven. Den innebærer at helsepersonellet må sørge for

at uvedkommende ikke får adgang til journalene. Pasientjournaler skal dessuten oppbevares slik at de ikke kommer til skade eller blir ødelagt, og må oppbevares til det ikke lenger antas å bli bruk for dem, minst 10 år et-ter siste innføring i journa-len. Journaler i privat virk-somhet kan avleveres til et offentlig arkivdepot el-ler deponeres i annen oppbe-varingsinstitusjon når de ti årene har gått, sier Kristin Cordt-Hansen til avisen.



KOLS-pasienter

Solfrid Sørgerd Saltnes ved Tako-senteret er i gang med å studere oral helse hos pasienter som har KOLS. Dette er en lidelse som er økende i forekomst, særlig blant kvinner, og det er omtrent 200 000 personer som har sykdommen i Norge.

Ønsker mer kunnskap

Det er mellom 15 og 20 prosent av de som røyker som får KOLS. Målet med prosjektet er å bidra til økt kunnskap om hvordan tannhelsen hos pasienter med en kronisk lidelse er, og hvilken betydning den kan ha for pasientens livskvalitet og psykiske helse. Mer kunnskap vil kunne bidra til et mer helhetlig behandlingstilbud.

Kilde: Tako-senteret



Utviklingshemning og oral helse

Behandlingssituasjoner der personer med utviklingshemning er pasienter kan i mange tilfeller stille store krav til helsepersonell, langt utover det orale fagfeltet. Helsekompetanse.no har laget kursmaterieell som presenterer noen verktøy som kan gjøre tannhelsesekretærer bedre forberedt.

Viktige punkter i kursmaterialet

På samme måte som tannlegen vil tannhelsesekretæren ha bruk for en del informasjon om pasienten. Relevant informasjon kan være:

- Sykdomsbilde og smerter
- Tidligere behandling
- Hvorfor foresatte tar kontakt
- Er pasienten rullestolbruker
- Trenger vi andre opplysninger enn de som står i helseskjemaet
- Oppfatter pasienten informasjon som formidles og hvordan kan jeg formidle budskap til henne slik at hun oppfatter det
- Kommer hun med følge (foreldre eller andre)
- Når på dagen er pasienten i best form
- Bestilling av tolk for minoritetsspråklige pasienter eller døvetolk når pasienten har nedsatt- eller ingen hørsel
- Dersom pasienten ikke har talespråk kan det være nyttig å undersøke om hun bruker alternativ og supplerende kommunikasjon.

Kilde: helsekompetanse.no



Gjennomgang av autorisasjonssystemet

Helsedirektoratet har besluttet å sette i gang en ekstern og bred gjennomgang av Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) på bakgrunn av at norsk presse har avdekket en rekke uregelmessigheter, der blant annet administrasjonssjef Liv Løberg har gått av og direktør i SAFH, Per Haugum, har permisjon fra sin stilling.

– Situasjonen er mer alvorlig enn det vi trodde da vi startet gjennomgangen, og vi setter nå i gang en bred ekstern gjennomgang, sier fungerende helsedirektør Bjørn Guldvog.

I følge Helsedirektoratet er det gjennomført stans i tildeling av fagområdelisenser for leger fra land utenfor EØS, der det ikke gis nye lisenser før ordningen er gjennomgått. Autorisasjon av helsepersonell som er utdannet i land hvor NOKUT ikke anerkjenner utdanningen, er også stanset. Dette dreier seg om helsepersonell som er utdannet i Irak, Kongo, Afghanistan og Somalia. I tillegg har Helsedirektoratet også stoppet autorisasjon av leger som er norske statsborgere med utdanning fra Pakistan og midlertidig lisens fra England.



Godkjente journalprogrammer

Opus og Nextsys er i følge Den norske tannlegeforening (NTF) nå godkjent av ELIN-t prosjektet. Det betyr at de nye versjonene takler elektronisk oppgjør til HELFO og toveis SMS varsling.



De to systemene skal også være kvalitetssikret i forhold til krav til datasikkerhet. Opus og Nextsys er testet av tannleger og gjennomgått av IT-konsulenter. Det er kun disse to journalprogrammene som var med i ELIN-t prosjektet, og bare disse er testet. Dette betyr ikke at andre journalprogram ikke kan benyttes, men disse er altså ikke testet som en del av det prosjektet NTF er med i.

Kilde: NTF

Ny tannhelseslov

Avdelingsdirektør Kjell Røynesdal i Helse- og omsorgsdepartementet har ansvaret for arbeidet med ny tannhelseslov.

Fra 1. desember i år får departementet sin egen tannhelseseksjon som skal ledes av Røynesdal, og fem årsverk vil være knyttet til denne seksjonen.

Av: Trygve Bergsland

Loven om tannhelse som i dag benyttes trådte i kraft i januar 1984, og det har ifølge Røynesdal vært små endringer siden den gang.

– Jeg har fått ansvaret for å følge opp stortingsmelding 35 som beskriver regjeringens ambisjoner for fremtidens tannhelsearbeid. Kombinert med dette vil den nye folkehelsesloven vi fikk i januar i år være viktig for befolkningens tilbud av tannhelsetjenester. Folkehelseslover gir fylkene et lovfestet ansvar for oppgaver i folkehelsearbeidet i tillegg til ansvaret for fortløpende oversikt over helseutfordringene, forteller Røynesdal.

Bedre tannhelsetilbud

Det er stor politisk interesse for å bedre tannhelsetilbudet for befolkningen, og gjennom stortingsmeldingen skal mer enn 50 punkter følges opp. Det har aldri tidligere vært så ambisiøse forslag innen tannhelsesektoren, ifølge avdelingsdirektøren.

– Ifølge stortingsmeldingen er regjeringens mål en sosial utjevning i tannhelse. Det innebærer tiltak rettet mot de som trenger det mest. Dette er de som av ulike grunner ikke oppsøker tannhelsetjenester, eller som oppsøker tannlegen kun i akutte situasjoner. Det gjelder også de som av økonomiske grunner ikke ser seg i stand til å finansiere nødvendig tannbehandling. I arbeidet med å redusere

sosiale ulikheter legger regjeringen vekt på oppsøkende tilbud i kombinasjon med offentlig organisering og finansiering av tannhelsetjenester. Regjeringen vil som følge av ambisjonene i stortingsmeldingen måtte budsjettere for hvilke nye grupper som skal tilbys offentlig finansierte tannhelsetjenester, sier Røynesdal.

Store endringer i tannhelsesektoren

Stortingsmeldingen peker på at reformen er knyttet til fire områder: en geografisk utjevningsreform, en sosial utjevningsreform, et kunnskaps- og kompetanseløft og et løft i folkehelsearbeidet.

– På sikt innebærer forslagene en betydelig strukturreform i tannhelsesektoren, både oppgavemessig, personellmessig og i klinikk- og praksisstruktur. Første del av arbeidet for vår del er derfor å få større kunnskap om tannhelsesituasjonen i landet. I dag vet vi i realiteten svært lite om den faktiske situasjonen til den voksne delen av befolkningen, sier Røynesdal.

Kunnskapsløft

Folkehelseinstituttet (FOI) publiserte i fjor en samlet informasjon om hva som i dag finnes av relevante fakta om tannhelsesituasjonen. Informasjonen viser flere positive

tegn til bedring av den generelle tannhelsetilstanden gjennom mange år, samtidig forteller den at tilbud om tannbehandling for grupper med spesielle behov varierer mye mellom fylkene. Det er i dag opp til den enkelte fylkeskommune å velge hvilke grupper som skal prioriteres. Det går også frem av tallene at nær 100 prosent av de rusmiddelavhengige har stort behov for tannbehandling.

Statistisk sentralbyrå (SSB) presenterte rapport 2010/29 som er laget på oppdrag fra Helsedirektoratet. Tallene i denne rapporten baserer seg på levekårsundersøkelsen

”Stor politisk interesse gir bedret tannhelsetilbud

fra 2008. Undersøkelsen viser at befolkningen i de tre nordligste fylkene har dårligere tannhelse enn folk i resten av landet. Elleve prosent av befolkningen over 21 år har i snitt dårlig eller svært dårlig tannhelse, mens dette omfatter åtte prosent av befolkningen i resten av landet. Bare 63 prosent av befolkningen i de nordligste fylkene i alderen 21 år eller eldre hadde i 2008 besøkt tannlegen i løpet av de siste tolv månedene.

– I tillegg til tallene fra FOI og SSB sitter NAV på oversikt over utbetalinger gjennom trygderefusjoner, noe som kan gi oss ytterligere kunnskap. Det er i dag omtrent 70 tannleger som har bestilt oppkobling mot Norsk Helsenett. Tilgang til informasjon om behandlingsomfang

”Reformen er et kunnskaps- og kompetanseløft



Avdelingsdirektør Kjell Røynesdal i Helse- og omsorgsdepartementet har ansvaret for arbeidet med ny tannhelseslov.

og behandlingstype gjennom elektronisk innsending av direkteoppgjør vil kunne være en viktig informasjonskilde for videre arbeid. Det finnes også en tannhelseundersøkelse fra Nord-Trøndelag, den såkalte «HUNT»-undersøkelsen som vi også har sett på. Samlet håper vi at all innsamlet informasjon skal gi oss en god oversikt over tann- og munnehelsesituasjonen i Norge. Resultatet vil kunne fortelle oss hvor vi skal starte gjennomføringen av sosial utjevning og hva prisen vil være, sier Røynesdal.

”Ambisiøse forslag innen tannhelsesektoren

Kompetanse for tannhelsepersonell

I tillegg til kompetanseløftet forteller Røynesdal at tilgang på, og sammensetning av, kompetent personell, er et viktig område. Stortingsmeldingen sier at geografisk tilgjengelighet i hele landet med tilstrekkelig personellressurser er en vesentlig forutsetning for å kunne oppnå likeverdighet og sosial utjevning. Noe som omfatter utdanningskapasitet av tannpleiere, effektiv ressursutnyttelse, utdanning av tannlegespesialister og utbygging av regionale odontologiske kompetansesentre.

– Utdanning av tannhelsesekretærer styres av fylkeskommunene, mens kapasiteten påvirkes fra departementets side for tannleger og tannpleiere. Fra 2012 vil vi få full effekt av tannlegeutdanningen i Tromsø, som har økt utdanningskapasitet. Det er i tillegg ønskelig med flere tannlegespesialister over en tiårsperiode. Vi øker utdannelsen av tannpleiere ved Høgskolen i Hedmark med 15 studieplasser. Departementet ser forebyggende tannpleie og regelmessig sjekk som viktig, beregninger viser at 40 prosent av tannlegenes jobb kan reduseres med effektiv utnyttelse av tannpleiere, sier Røynesdal.

I stortingsmeldingen går det frem at regjeringen vil styrke forskning og fagutvikling når det gjelder kunnskap om ulikheter i tannhelse, årsakssammenhenger og metoder og tiltak som har effekt i folkehelsearbeidet.

– Det er helt fravær av norsk forskning i den utøvende tannhelsen og vi ønsker å samle større fagmiljøer, sier Røynesdal.

Rusmisbrukere er prioritert

Det er opprettet et tannhelsetilbud til rusmiddelbrukere (SIRUS) som nå er evaluert av departementet. Bakgrunnen er at fylkeskommunene i 2005 fikk ansvar for å gi tilbud om tannhelsetjenester til rusmisbrukere som oppholdt seg i døgninstitusjon ut over tre måneder, og dette er senere utvidet til også å gjelde misbrukere som mottar tjenester etter sosialtjenesteloven og pasienter i legemiddelassistert rehabilitering.

– Det er satt av omtrent 70 millioner kroner til fylkene for behandling av rusmisbrukere. Beløpet dekker også utdanning og opplæring av tannhelsepersonell, og evalueringen viser at fylkene i tillegg bidrar med egne midler. Evalueringen viser samtidig mangler i rapporteringsrutiner,



I denne rapporten finner du alle relevante fakta om tannhelsesituasjonen i Norge.

der fylkeskommunene ikke har den nødvendige oversikt over antall rusmisbrukere som omfattes av rettigheten og hvor mange som har mottatt tannbehandling, sier Røynesdal.

Tannbehandling i Sverige og Danmark
Departementet har sett på hvordan våre naboland løser tannhelsetjenesten, og da fortrinnsvis i Sverige og Danmark. Sverige er organisert i to regioner, 18 landsting og 290 kommuner.

– Det finnes ingen nasjonal, enhetlig oversikt i Sverige, men de løser sine tjenester knyttet til tannhelse gjennom landstingene, der de også har bygget opp en god spesialisttjeneste. I dag er systemet

slik at det er innført normerte takster, og reglene er som følger:

- Kostnader opp til 3500 kroner må man dekke selv.
- Kostnader fra 3500 til 15 000 kroner dekkes med 50 prosent
- Kostnader over 15 000 kroner dekkes med 85 prosent

Samlede kostnader for Sverige er omtrent 6 milliarder kroner. I Danmark dekkes 25 til 50 prosent av ordinær tannbehandling, men ikke kroner, broer, innplantater og lignende. Det er imidlertid mulig å tegne egen forsikring som dekker kostnader til tannbehandling,

noe som tidligere ble forsøkt i Norge uten stort hell, forteller Røynesdal.

Prisoversikt på nett

Røynesdal forteller at tidshorizonten på arbeidet som er igangsatt er å kunne presentere en samlet oversikt i 2015, og at dataene skal være en god plattform for regjeringens videre arbeid. Mange ting skal imidlertid være på plass lenge før dette. Ifølge stortingsmeldingen vil en styrking av forbrukernes posisjon blant annet gjennom prisopplysning være viktig. Tannhelsetjenester til dem uten rettigheter i tannhelsetjenesteloven er basert på fri prissetting. Det er derfor en forutsetning at fri prissetting også innebærer konkurranse på pris, og regjeringen vil ansvarliggjøre tannlegene gjennom etablering av en elektronisk prisportal hvor tannlegene må oppgi sine priser. Det heter også i stortingsmeldingen at regjeringen vil ansvarliggjøre de privatpraktiserende tannlegene når det gjelder deltagelse i å løse offentlige tannhelseoppgaver. Dette ved at innbyggerne gis rett til å fritt kunne velge tannlege.

– Det er vanskelig å lage pålegg overfor private tannleger, da den offentlige finansieringen er marginal. Det finnes imidlertid en prisforskrift fra 1996 som sier at prisene på behandling skal publiseres med oppslag på venteværelse. Det er sterkt behov for å revidere denne loven, og det er ønskelig med en elektronisk oversikt som viser en sammenlignbar prislister for samtlige tannleger i landet. Dette også i forhold

”De tre nordligste fylkene har dårligst tannhelse

til spesialisthelsetjenesten. Forslaget til en slik elektronisk oversikt skal foreligge innen 1. desember i år. Vi skal også vurdere hvem som skal drifte en slik oversikt og hvordan den skal finansieres. Vårt mål er opplyste forbrukere, sier Kjell Røynesdal.

Vår løsning på munnskyll.

Mynte
(*Mentha x. piperita*)

Eukalyptus
(*Eucalyptus globulus*)

Timian
(*Thymus vulgaris*)

Berglyng
(*Gaultheria procumbens*)

I dag finnes det mange ulike munnskyllemidler å velge mellom. Her får du vite mer om hva vi anbefaler, og hvilke ingredienser vi mener er viktige.

Fire eteriske oljer er grunnlaget

Tymol, metylsalicylat, eukalyptol og mentol – fire viktige eteriske oljer som alltid utgjør grunnlaget for Listerine®. De er delvis syntetisk fremstilt, men har alle sin opprinnelse fra naturen og er naturligvis bakteriehemmende. Tymol kommer opprinnelig fra timian, metylsalicylat fra berglyng, eukalyptol fra eukalyptus-treets blader, og mentol fra peppermynte. Eteriske oljer har gode antiseptiske egenskaper og har blitt brukt i munnhelse verden over i lang tid.

Det er de eteriske oljene som gir Listerine® den friske smaken. Til å begynne med opplever noen smaken som veldig sterk, men det er helt normalt. Etter et par ukers bruk blir man vant til det.

Sikkert, effektivt og veldokumentert

- Internasjonale studier over 50 år og over 100 publiserte artikler har bidratt til at Listerine® har en veldokumentert effekt- og sikkerhetsprofil.
- En seks måneders lang RCT-studie er ett eksempel på en undersøkelse som har konkludert med at å skylle med

Listerine® i tillegg reduserer plakkmengden mellom tennene med 48 % sammenlignet med bare å bruke tannbørste og tanntråd.

- Et lavt plakknivå beskytter tannkjøttet og forebygger både karies og dårlig ånde.

En sterk vitenskapelig dokumentasjon i kombinasjon med lang brukserfaring gjør Listerine® med eteriske oljer til et godt og trygt valg.

Er du enig?

Vi lytter gjerne til hva du mener, og hvilke erfaringer du har gjort deg med munnskyll og Listerine®. Ta kontakt allerede i dag.

Tonje Nordlund

Territory Business Manager
tnordlun@its.jnj.com • tlf. +47 416 63 663

Bente Doksæter

Territory Business Manager
bdoksæt@its.jnj.com • tlf. +47 976 84 300

Har du spørsmål om markedsføringen vår, ringer du 00 800 855 000 00.

LISTERINE® CLINICAL

SUPPORTING DENTAL PROFESSIONALS

Utdanning for medlemmer av ThsF

Av: Trygve Bergsland

Kompetanse er viktig både for tillitsvalgte og medlemmer

– Parat skal ha de beste tillitsvalgte og vi legger stor vekt på kurs for disse. Våre tillitsvalgte skal få nødvendig kompetanse for å gjøre en best mulig jobb for medlemmene, forteller opplæringsansvarlig Tove Løhne.

De siste to årene har Parat arrangert ek-samensrettede kurs i samarbeid med Høgskolen i Buskerud. Tillitsvalgte som ikke har generell studiekompetanse, men som er over 25 år og har fem års arbeids-

praksis kan søke om å delta på disse høgskolekursene.

– Tillitsvalgte får mye erfaring og kompetanse i rollen som tillitsvalgt. Parat ønsker derfor at de tillitsvalgte også har mulighet til å få studiepoeng på denne kompetansen. Påmeldingen til høgskolekursene har eksplodert, det er derfor tydelig at mange tillitsvalgte ønsker dette, forteller Løhne.

Utdanningsstipend for Parat-medlemmer

Alle yrkesaktive og betalende medlemmer kan søke stipend. Forutsetningen er at man har

vært medlem i Parat minst et år før opplæringen begynner. Utdanningsstipendet kan dekke 75 prosent, eller inntil 20 000 kroner av de direkte kostnadene til utdanning.

– På den måten kan vi tilby videreutdanning for både medlemmer og tillitsvalgte. Husk bare å søke før søknadsfristen den 1. oktober i år eller 1. april neste år. Jeg tror at ved å tilrettelegge for videreutdanning, vil vi bidra til at våre medlemmer i ThsF

ikke bare er, men vil for-bli attraktive arbeidstakere, avslutter Tove Løhne.



Temadager/konferanser i regionene

- følg med på www.Parat.com flere arrangement kommer

Region Nord

Fredrik Langes gate 13, 9008 Tromsø, telefon 77 63 79 70, faks 21 01 38 00 nord@parat.com

21.09	Temadag	½ dg	Harstad	Medlemmer og TV
05.10	Temadag	½ dg	Alta	Medlemmer og TV
06.10	Temadag	½ dg	Honningsvåg	Medlemmer og TV

Region Midt

Kjøpmannsgt. 35, 7011 Trondheim, telefon 73 50 65 10, faks 73 50 65 13 midt@parat.com

25.11	Tillitsvalgtkonferansen i Møre- og Romsdal	1 dg	Molde	TV i Møre-og Romsdal
25.11	"Konge i eget liv"	Etterm.	Molde	Medlemmer og TV
02.12	Tillitsvalgtkonferansen i Sør-Trøndelag	1 dg	Trondheim	TV i Sør-Trøndelag
02.12	"Konge i eget liv"	Etterm.	Trondheim	Medlemmer og TV
09.12	Tillitsvalgtkonferansen i Nord-Trøndelag	1 dg	Steinkjer	TV i Nord-Trøndelag
09.12	"Konge i eget liv"	Etterm.	Steinkjer	Medlemmer og TV

Region Vest

Valkendorfs gate 5, 5012 Bergen, telefon 55 32 98 80, faks 55 32 98 81 vest@parat.com

27.10	Felles (YS) medlemsmøte Rogaland	Etterm.	Stavanger	Medlemmer og TV
-------	----------------------------------	---------	-----------	-----------------

Region Øst

Brugata 19, 0133 Oslo, telefon 21013600, faks 21 01 38 00 ost@parat.com

27.09	Regionmøte	2 dg	Sarpsborg	TV i region Øst
01.10	Pensjon og AFP i offentlig sektor	1 dg	Oslo	TV - medl. hvis plass
26.10	Arv etter testament	Etterm.	Oslo	Medlemmer og TV

Region Sør

Grev Wedelsgt. 12, 3111 Tønsberg, telefon 33 31 74 40, faks 33 31 78 30

Vestre Strandgt. 42, 4611 Kristiansand, telefon: 38 09 92 39, Epost sor@parat.com

13.10	YS samarb. "Inspirasjon for fremtiden"	Etterm.	Kristiansand	Medlemmer og TV
30.11	Tillitsvalgtkonferanse: Pensjon, IA og RS	2 dg	Sandefjord	TV i region Sør
30.11	«Hypokonderlegen»	Etterm.	Sandefjord	Medlemmer og TV

Ta kontakt med regionskontoret for nærmere opplysninger.

Kurs for tillitsvalgte

- følg med på www.Parat.com flere kurs kommer

Grunnoplæring trinn1 - 3

Fortløpende	Trinn1	½ dg		TV i region Nord
Fortløpende	Trinn1	½ dg		TV i region Midt
Fortløpende	Trinn1	½ dg		TV i region Vest
Fortløpende	Trinn1	½ dg		TV i region Sør
Fortløpende	Trinn1	½ dg		TV i region Øst
21.09	Trinn2	3 dg.	Bergen	TV i region Vest
21.09	Trinn2	3 dg.	Stjørdal	TV i region Midt/Nord
15.11	Trinn2	3 dg	Kongsberg	TV i region Øst/Sør
16.11	Trinn2	3 dg	Stjørdal	TV i region Midt/Nord
01.06	Trinn3 stat	3 dg	Hadeland	TV i hele landet
12.10	Trinn3 privat	3 dg	Oslo	TV i hele landet
08.11	Trinn3 ks/HSH-HUK/Spekter Helse	3 dg	Hadeland	TV i hele landet
01.12	Trinn3 stat	3 dg	Hadeland	TV i hele landet

Fordypningskurs

(Krever forkunnskaper som grunnoplæring eller tilsvarende)

23.09	Presentasjonsteknikk, kommunikasjon og formidling	2 dg	Skedsmo	TV i hele landet
29.09	Omstilling i offentlig sektor	2 dg	Skedsmo	TV i hele landet
30.09	Økonomiforståelse (budsjett, regnskap, utregn.mod)	2 dg	Hadeland	TV i hele landet
05.10	Videregående arbeidsrett (privat sektor)	2 dg	Hadeland	TV i hele landet
12.10	Coaching	2 dg	Molde	TV i region Midt
13.10	LØFT-kurs	2 dg	Kristiansand	TV i region Sør
19.10	LØFT-kurs	2 dg	Stavanger	TV i region Vest
20.10	Coaching	2 dg	Tromsø	TV i region Nord
03.11	Styrearbeid med økonomiforståelse (privat sektor)	2 dg	Skedsmo	TV i hele landet

Eksamensrettede kurs

(Krever forkunnskaper som grunnoplæring og erfaring som tillitsvalgt)

21.09	HRM 1.samling – 15 studiepoeng	4 dg	Oslo	TV i hele landet
07.12	HRM 1.samling – 15 studiepoeng	4 dg	Oslo	TV i hele landet
04.01.2011	Nettverksrelasjoner og påvirkningsprosesser – 10 stp	4 dg	Oslo	TV i hele landet

Fikk du ikke invitasjon til kurset?

Tillitsvalgte får tilsendt kursinvitasjon på epost.

Hvis du som er tillitsvalgt ikke er registrert med riktig vervkode eller riktig mailadresse i medlemsregisteret vil du ikke få invitasjon til kurs.

Spørsmål om kurs?

Les mer om på www.Parat.com under «Kurs og utdanning» i venstremenyen eller «Kursaktiviteter og møtekalender» i høyremenyen. Spørsmål om kurs kan også rettes til ditt regionskontor eller sendes på epost til kurs@parat.com.

Rekruttering til yrket

Norge vil ha store problemer med å dekke behovet for fagarbeidere i årene fremover. Samtidig opplever lærer på tannhelsesekretærlinjen ved Åssiden videregående skole, Solfrid Kvam Hole at svært få avangselever søker til yrket etter gjennomført studie.

Av: Trygve Bergsland

Tall fra yrkesfaglige studieretninger viser at omtrent 60 prosent av elevene som går yrkesfaglig studieretning i Norge, fullfører skolen med beståtte karakterer i alle fag.

– De fleste faller ut av studiet i første og andre klasse, når de er kommet til siste året i utdannelsen som tannhelsesekretær er det få som dropper ut. Men like bekymringsfullt er det at mellom 30 og 50 prosent av de som er ferdig utdannet ikke søker stillinger som tannhelsesekretær etter fullført utdannelse, forteller Solfrid Kvam Hole.

Milliardkostnad

I rapporten «gull av gråstein» utarbeidet av professor Gudmund Hernes ved Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning (Fafo), vises det til at frafall fra skolen reduserer mulighetene til å få jobb og øker sjansen for uføretrygd og et voksenalv utenfor arbeidslivet. Hernes har estimert de samfunnsmessige kostnadene ved at så mange dropper ut av skolen til minimum fem milliarder kroner for hvert årskull.

– Det at så mange avslutter skolen sier nødvendigvis ikke noe om elevenes manglende evner. Årsakene er mange: flytting, sykdom, hjemmeforhold og ulike sosiale årsaker. Det er ingen enkel løsning på problemet, men noe av løsningen er bedre veiledning før de velger yrkesfag noe vi har hatt stor suksess med her i Drammen.

Vi har også innført fordypning i de enkelte fagretninger i første og andre klasse, noe som bidrar til at elevene er bedre forberedt, sier Solfrid Kvam Hole.

To av elevene ved Drammen videregående skole, Merethe Ingebrigtsen og Veronica Aasgaard går i tredje klasse for å bli tannhelsesekretærer.

– Mange minoritetselever slutter på skolen fordi de har for dårlig språkopplæring, mens andre slutter fordi de er lei skolen, eller ikke har kommet inn på førstevalget i forhold til ønsket fagområde. Jeg opplever samtidig at veldig mange er usikre på seg selv og i klasserommet, dette tror jeg også fører til at mange dropper ut av skolen, sier Merethe Ingebrigtsen.

Arbeid krever utdanning

I Fafo-rapporten peker Hernes på det faktum at de som begynner på videregående opplæring i dag, skal fungere i norsk arbeidsliv frem til år 2050. I årene fremover har Statistisk sentralbyrå (SSB) beregnet at andelen ufaglærte, i arbeid frem til år 2025, vil falle med nærmere 70 prosent. I samme tidsrom vil behovet for yrkesfaglig kompetanse bare innen helsesektoren, øke med omtrent 54 000 årsverk. Forsknings- og høyere utdanningsminister Tora Aasland peker på en rekke tiltak som nå settes inn.

– Det er etablert et felles fagskoleråd som skal samordne yrkesrettet utdanning



Mange elever er usikre på seg selv og læeren: Merethe Ingebrigtsen (til høyre) og Veronica Aasgaard mener mange er skolelei i tillegg til å føle usikkerhet i skolesituasjon.



Utdanningsminister Tora Aasland og lærer for tannhelsesekretærene ved Drammen videregående skole, Solfrid Kvam Hole, er bekymret over utviklingen. Foto: Trygve Bergsland

etter tilnærmet samme organisasjonsform som vi har ved høyskoler og universiteter. Ansvaret for de yrkesfaglige studieretningene er fra i år flyttet over til fylkene og med det nærmere den enkelte elev. Det er også satt av penger til flere lærlingplasser fra i år, forteller ministeren.

Aasland vil ikke bekrefte om regjeringen vil innføre rett til lærlingplass for alle i videregående skole, noe som er blitt anbefalt av både Hernes og i Stortingsmelding nummer 44 fra 2009.

– Vi vil utrede nærmere behovet for å innføre rett til lærlingplasser innenfor det offentlige, men har ikke satt noen tidsfrist på dette arbeidet, sier Tora Aasland.

Mer spesialisering

Aasland mener mange har droppet ut av skolen på grunn av en lang periode med god tilgang på jobber også for ufaglærte.

–Arbeidsmarkedet vil i fremtiden kreve mer spesialisering og yrkesfaglig studieretning. Skolen er derfor viktig for den enkelte elev og for samfunnet som vil ha et stort behov for høy kompetanse i årene fremover, sier Aasland.

Bedre lærere

Utdanningsministeren peker også på et annet område hun mener vil gi god effekt på utdannelsen fremover. Lærerutdanningen er nå endret og lærerstudentene får mye

mer fokus på fag, mer pedagogikk og mer praksis som vil styrke utdanningen. Lærerstudentene skal i løpet av de fire studieårene de går på skolen gjennomgå minst 100 dager veiledet praksis i skolen. Fra høsten 2010 skal alle nyutdannede lærere få tilbud om en egen veileder. Veilederne skal gi støtte og hjelp til den nyutdannede læreren og være en samtalepartner gjennom den første tiden i yrket.

– Med innføringen av ny grunnskolelærerutdanning fra i år der lærerne får mer praksis integrert i utdanningen vil dette på sikt gi elever i videregående skole bedre lærere og et bedre grunnlag for at langt færre enn i dag dropper ut fra yrkesfaglige studieretninger, sier Tora Aasland.

I det nyopprettede fagskolerådet har YS fått inn en representant som 1. varamann, plassen er tildelt leder av Tannhelsesekretærenes forbund, Gerd Bang-Johansen.

– Jeg er opptatt av en god utdanning og våre muligheter til videreutdanning. Samtidig ønsker jeg utdanning og fokus på veilederkompetansen for de som møter studentene som er ute i praksis, sier Gerd Bang-Johansen.

Skadet på jobben

Av: Advokat Øyvind Vidhammer, Advokatfirmaet Vogt & Wiig AS

Arbeidstakere som blir skadet eller påført sykdom i forbindelse med arbeid vil på visse vilkår ofte ha krav på å få erstattet sitt økonomiske tap fra arbeidsgivers yrkesskadesforsikrings-selskap. I tillegg har yrkesskadede særskilte rettigheter etter lov om folketrygd.

For at arbeidstakeren skal få de rettigheter han eller hun har krav på må skaden eller sykdommen godkjennes som en yrkesskade. Det er de generelle vilkår for slik godkjenning vi her skal se litt nærmere på. Med noen unntak er betingelsene de samme etter lov om yrkesskadesforsikring og lov om folketrygd.

Arbeidsulykker

Det følger av både lov om yrkesskadesforsikring og lov om folketrygd at den som i arbeid blir skadet i en arbeidsulykke, kan få skaden godkjent som yrkesskade. Det er to sentrale betingelser som må være oppfylt for at en skade skal kunne godkjennes som yrkesskade:

1. Vilkår for yrkesskadedekning er at skaden skjer «i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden». Uttrykket «i arbeid» innebærer som hovedregel at skaden skjer under utførelse av arbeidsoppgavene. I tillegg omfattes kantine, garderobe og toalettbesøk og lignende.

Bedriftslegebesøk og deltakelse i trimaktivitet i regi av arbeidsgiveren kan også falle inn under begrepet. Deltakelse på kurs og seminarer vil normalt bli ansett som en del av arbeidet, i hvert fall innenfor den tiden den faglige delen av seminaret varer. Innslag av sosiale arrangementer kan være omfattet hvis deltakelsen er obligatorisk, og bærer preg av teambuilding. Utfører man private gjøremål på arbeidsstedet i arbeidstiden, så er man ikke yrkesskadedekket. Man er heller ikke dekket på reise til og fra jobb.

2. Skaden må skyldes en «ulykkeshendelse». I loven er en arbeidsulykke definert som en «plutselig eller uventet ytre hending» som arbeidstakeren har vært utsatt for i arbeidet. Det må altså dreie seg om noe plutselig og uventet, for eksempel det å falle, skli, gjenstander faller ned, klemskader, kollisjoner, overfall eller lignende. Både fysiske og psykiske skadefølger av en arbeidsulykke er omfattet av loven. Som arbeidsulykke regnes også en konkret tidsbegrenset ytre hending som medfører en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid.

Belastningsskader er som hovedregel ikke omfattet av loven. Løfteskader faller ofte utenfor, med mindre det skjer noe uforutsett i tilknytning til løftet.

Yrkessykdommer

I tillegg til skader som følge av ulykkeshendelser, er det også visse sykdommer som kan godkjennes som yrkesskade. En forutsetning er at sykdommen er omfattet av forskrift gitt av departementet, noe som kalles «listesykdommer». Aktuelle sykdommer kan være forgiftning og kjemisk påvirkning, allergiske og idiosynkratiske hud og lungesykdommer, stråleskader, hørselsskader, lungesykdommer som skyldes finfordelte stoffer, vibrasjonssykdommer som følge av maskiner eller verktøy, sykdommer som skyldes endring i barometertrykk som dykking eller flyving, visse typer smittesykdommer, yrkesrelatert vaksinasjonsykdommer, klimasykdommer og epidermiske sykdommer.

Vurdering

Hvorvidt sykdommene skal godkjennes som yrkesskade vil i neste omgang bero på en vurdering av nærmere bestemte vilkår som alle må være oppfylt. Vilkårene fremkommer i folketrygdloven. Der heter det at sykdom som angitt i forskriftene skal godkjennes som yrkesskade dersom:

- Sykdomsbildet er karakteristisk og i samsvar med det som den aktuelle påvirkningen kan fremkalle.
- Arbeidstakeren i tid og konsentrasjon har vært utsatt for den aktuelle påvirkningen i en slik grad at det er en rimelig sammenheng mellom påvirkningen og det aktuelle sykdomsbildet.
- Symptomene har oppstått i rimelig tid etter påvirkningen.
- Ikke mer sannsynlig at en annen sykdom eller påvirkning er årsak til symptomene.
- Påvirkningen må ha skjedd mens arbeidstakeren var yrkesskadedekket av arbeidsgiver i arbeid, på arbeidsstedet og i arbeidstiden.

I lov om yrkesskadesforsikring er vilkårene noe enklere. Er det fastlått at man



Parat advokat Christen Horn Johannessen og advokatfullmektig Andreas Grunde Rabben Moen vil i tiden fremover prioritere arbeidet med yrkesskadesaker.



har en sykdom og diagnose som omfattes av listen, så skak det legges til grunn at sykdommen er påført i arbeid, med mindre forsikrings-selskapet kan bevise at dette åpenbart ikke er tilfelle, såkalt omvendt bevisbyrde.

Lov om yrkesskadeforsikring har også en «sekkebestemmelse» som gir dekning for annen skade og sykdom dersom denne skyldes påvirkning fra skadelidte stoffer eller arbeidsprosesser.

Parat med økt fokus på yrkesskader

Av Trygve Bergsland

Kvikksølv-saken har medført at Parat har satt av store ressurser for å gi tannhelsesekretærene best mulig juridisk bistand både i NAV-systemet og i forhold til forsikrings-selskapene.

Leder for juridisk avdeling i Parat, Anders Lindstrøm, forteller at omfanget av kvikksølv-saken gjorde at man valgte å inngå en samarbeidsavtale med advokatfirmaet Vogt & Wiig, der han er svært godt fornøyd med arbeidet som er utført av Øyvind Vidhammer – et samarbeid som vil bli videreført.

– Antall saker til behandling, også utenfor tannhelsesektoren, gjør at vi nå styrker vår

egen kompetanse på området. Dette gjøres ved at vi i tiden fremover vil håndtere flere yrkesskadesaker selv. I første omgang innebærer dette at to av advokatene i avdelingen vil prioritere arbeidet med yrkesskadesaker. Helt konkret vil dette bli håndtert av advokat Christen Horn Johannessen og advokatfullmektig Andreas Grunde Rabben Moen i tillegg til fortsatt bistand fra Øyvind Vidhammer i Vogt & Wiig, sier Anders Lindstrøm, som understreker at dette er en type saker som stiller store krav til både faglig kompetanse og menneskelig innsikt hos advokatene som skal behandle sakene.



Takk til advokatene

Lise Ainer Bjørklund har sendt en e-post der hun ønsker å takke for rask og meget god juridisk hjelp fra advokatene i Parat. Hun forteller at hun har vært i telefonkontakt med Vette Rasmussen og fikk svar på

problemstillingen umiddelbart. Uten å ha avtalt et møte i forkant, fikk hun et hastemøte med Anders Lindstrøm.

– Det var viktig informasjon han ga meg der og da, med utdypende informasjon

på e-post påfølgende dag. Dette er utrolig verdifullt for oss som er tillitsvalgt eller hovedtillitsvalgt som får problemstillinger fra medlemmene i fanget med korte tidsfrister, skriver Lise.

ThsF tilbyr sine medlemmer **navneskilt**

ThsF kan tilby våre autoriserte tannhelsesekretærer og assistenter å kjøpe navneskilt.

Skiltet er ca 6,5 x 3 cm, sølvfarget og med tittel, ditt navn og ThsFs logo gravert.

Skiltet koster kr 156,- + moms og må forhåndsbetales.

Dersom du ønsker ett eller flere navneskilt returnerer du svarslippen til ThsF.

Skiltet blir bestilt fra ThsF når vi har mottatt minimum 10 bestillinger.

Er du autorisert MÅ du legge ved KOPI av autorisasjonsbeviset ditt.

ThsF
Tannhelsesekretærenes Forbund

Denne delen fylles ut og sendes til ThsF.
Faks: 21 01 38 00. Post: ThsF-Parat, Pb 9029, Grønland, 0133 OSLO
eller pr E-post: anne-gro.aarmo@parat.com

JA, jeg ønsker mitt eget navneskilt!

Navn som skal graveres:

SKRIV BLOKKBOKSTAVER, MAX 22 BOKSTAVER

NAVN

MEDLEMSNUMMER

ADRESSE

POSTNR OG POSTSTED

TELEFON

MOBIL

ANTALL SKILT

AUTORISERT

ASSISTENT
(sett kryss)

Skilt og faktura sendes til adressen jeg har oppgitt over

Dato:

Signatur

Vi fortsetter å feire!

NOD ÅR
1930-2010

Spa-pakke

Med naturlige produkter basert på oliven!



Gavesett Spa

Inneholder: Face wash, Peeling gel, Hand cream, Foot cream, Body wash, Body lotion og Multi use cream. Leveres i gavepose eller gaveeske.
Kr 250,- (verdi kr 1.000,-).

Opalescence® tannkrem

Gavesett 1

Inneholder: Liten og stor tannkrem, lipbalm, kr 150,-

Gavesett 2

Inneholder: 2 store tannkrem, lipbalm, kr 200,-



**Sees på
Nordental!**

Oliven- håndkrem

En behagelig og skånsom håndkrem.

Oliven-håndkrem
+ Lipbalm, Kr 100,-



Jeg elsker kremen!
Den virker veldig drøy
og lukter godt!
Hilsen fornøyd kunde!

Gavesett 3

Inneholder Opalescence tannkrem, tannbørste, tannstikkere, NOD Lipbalm og få med gratis 4 x 1,2 ml Opalescence 10 % til eget forbruk.
Kr 200,- (verdi kr 600,-).

Norsk Orthoform  ETABL. 1930
www.norskorthoform.no **Depot as**

Lønnsoppgjøret for tannhelsesekretærer



Av: Kjell Morten Aune, spesialrådgiver i Parat

Under finner du resultatet for lønnsforhandlingene som dekker kommunal, statlig og privat sektor. Ut i fra oversikten skal du kunne beregne hva du selv har krav på.

Dette er resultatet fra årets oppgjør i **kommunal sektor**:

Generelt tillegg

2,1 prosent minimum kr. 7.100	1.7.2010	Generelt tillegg til alle
----------------------------------	----------	---------------------------

Minstelønnstabell for kommunalt og privat ansatte

Gruppe 4B	Minstelønn per 1.8.2010				
	0 år	4 år	8 år	10 år	20 år fra 1.5.2010
Stillinger uten særskilt krav om utdanning	239 800	244 900	259 900	306 000	311 200
Stillinger med krav om fagbrev/ tilsvarende utdanningsnivå	279 200	281 200	286 500	335 300	

- Tillegg gitt i lokale lønnsforhandlinger etter kap. 4.A.1 skal i sin helhet komme i tillegg til ny minstelønn i tariffperioden for berørte arbeidstakere.
- Ved ansiennitetsopprykk i tariffperioden beholdes lokalt tillegg (Unntak ved ny stilling med høyere minstelønnsnivå).

Lokale forhandlinger

- Pott på 0,85 prosent. Virkningstidspunkt 1.8.2010.
- Pott på 0,25 prosent. Virkningstidspunkt 1.1.2011.
- Avsetningen skal beregnes på grunnlag av utbetalt grunnlønn samt faste tillegg for disse arbeidstakerne i 2009.
- Arbeidsgiver har anledning til å skyte inn midler utover dette.

Føringer for lokale 4.A.1 forhandlinger

Lokale forhandlinger i kommunene skal gjennomføres i perioden 15. oktober til 15. november 2010. Partene ble i det sentrale oppgjøret enige om føringer for forhandlingene som prioriterer kvinner og kompetanseheving:

- Kvinner skal få mer av potten enn fordelingen av årsverk mellom kvinner og menn tilsier.

- Ansatte som har tatt ett års relevant og dokumentert spesial- tilleggs- og videreutdanning, kan få opptil 20 000 kroner i lønnsøkning. Det skal også gis tillegg for kortere videreutdanning. Utdanningen må være på minst tre måneder.

For ThsF sine medlemmer ansatt i Staten er dette resultatet:

Det er gitt et generelt tillegg på hovedlønntabellen (Tabell A) i form av kombinasjon av krone- og prosenttillegg med virkning fra 1. mai 2010:

Lønnstrinn en til lønnstrinn. 29 stigende fra 7 100 til 9 600 kroner. lønnstrinn 30 til lønnstrinn 59 gir 9 700 kroner. lønnstrinn 60 til lønnstrinn 95 gir 2,1 prosent.

Tannhelsesekretærene i forsvaret er plassert i lønnsramme ni og denne er endret slik at alle lønnstrinn i tabellen har økt med ett trinn.

Det skal føres lokale forhandlinger innenfor en økonomisk ramme på **0,8 prosent** med virkning fra **1. september 2010**. I tillegg til denne rammen kommer resirkulerte midler som utgjør **0,1 prosent** fra samme dato.

Kvinner skal få en større andel av avsetningen til lokale forhandlinger enn fordelingen av antall årsverk mellom kvinner og menn tilsier. Det skal legges spesiell vekt på å vurdere forholdet mellom kvinner og menns innplassering i stillingskoder ut fra kvalifikasjoner, oppgaver og ansvar. Målene i den omforente lønnspolitikken skal prioriteres.

Forhandlingene skal være avsluttet innen **31. oktober 2010**.

For ThsF sine medlemmer ved private tannklinikker skal Mønsteravtalen for tannhelsesekretær gjelde.

Det generelle tillegg og endringene i minstelønn er likt med resultatet i kommunal sektor. Dette betyr at man minimum skal ha det samme sentrale tillegg på 2,1 prosent eller 7100 kroner fra 1.mai. Økningen i minstelønn vil for de fleste være høyere enn dette, og det vil derved være økningen i disse satsene (se ovenfor) som vil være ny lønn for de fleste på dette området.

Som kompensasjon for manglende lokale forhandlinger i korresponderende forhandlingsområder, skal alle ha et individuelt tillegg på 2500 kroner med virkning fra 1.5. 2010. Dette kommer i tillegg til det generelle tillegg og endringen i minstelønn.



Hele kursgjengen på 36 deltagere samlet for felles fotografering

Tannhelsesekretærenes Forening avholdt tillitsvalgtkonferanse i juli. Tillitsvalgte fra hele landet deltok i diskusjoner knyttet til utdanning, autorisasjon og kommunikasjon på arbeidsplassen.

Av: Trygve Bergsland

På første konferansedag sto tillitsvalgte time på programmet, der blant annet bruk av yrkestittelen «Tannhelsesekretær» viser seg å bli misbrukt i følge Elin Wilhelmsen og Gina Grønlie som før konferansen hadde sendt inn dette som et aktuelt diskusjonstema.

– Det viser seg at tittelen også blir benyttet av de som ikke har autorisasjon. Dette er det ikke anledning til i følge helsepersonelloven. Tilbakemeldinger fra deltagerne viser at dette håndteres korrekt av det offentlige, men det er enkelte privatpraktiserende tannleger som bryter loven på dette området, forteller Anne-Gro Årmo.



Generalsekretær Trond Reidar Hole holdt et engasjerende foredrag om blant andre Meredith Belbin som brukte 20 år av sitt liv på å utforske ulike teamstrukturer, teamatferd, og hvilke egenskaper som må være representert i teamet for at det skal fungere effektivt. Belbins teori tilsier at en gruppe og et team trenger forskjellige medlemmer fordi disse utfyller hverandres sterke og mindre sterke sider.

Et annet viktig punkt som ble diskutert var kommunikasjon mellom arbeidsgiver og de ansatte som ikke alltid fungerer like bra.

– Her kom det frem mange viktige innlegg i forhold til kulturforskjeller, språkproblemer og hvordan arbeidsmiljøet kan forbedres, sier Anne-Gro.

Engasjerte foredragsholdere holdt praktiske og nyttige innlegg begge dager. YS sektoransvarlig, Dag Bjørnar Jonsrud informerte om tariffoppgjøret for i år. Parat advokat, Vette Rasmussen svarte på aktuelle spørsmål og Parats generalsekretær, Trond Reidar Hole holdt innlegg om god ledelse.

Kommentarer fra noen kursdeltagere

Av: Trygve Bergsland

Noen tilfeldig utvalgte kursdeltagere fikk alle tre spørsmål:

1. Hva synes du om kurset?
2. Hva var spesielt bra?
3. Hva tror du vil ha mest nytte når du kommer hjem?



Tove Kiær

1. Jeg mener det var flere gode foredragsholdere som tok opp temaer vi er opptatt av som tannhelsesekretærer. 2. Foredraget til Trond Reidar Hole var engasjerende og morsomt. For øvrig var innlegget til advokat Vette Rasmussen nyttig. 3. Vi fikk en gjennomgang av forhandlingsresultatene, medlemmene er alltid opptatt av penger så dette var nyttig.



Hilde Jacobsen

1. Hele konferansen har vært svært lærerik for min del. 2. Advokat Vette Rasmussen var godt forberedt. I tillegg var informasjon fra Gerd Bang-Johansen nyttig i forhold til fagskole og høyskole. 3. Tariffoppgjøret ble godt forklart og lønnsbetingelsene var lette å forstå.



Bjørg Pedersen

1. Det er første gang jeg er med og konferansen har truffet godt med forelesere og tema. 2. Tariffoppgjøret var bra for meg personlig som skal ut i lønnsforhandling i løpet av høsten. I tillegg er det viktig å treffes for å danne nettverk. 3. Det viktigste jeg tar med meg hjem er en stolthet på vegne av yrket og en tydelig identitet.

- > Vasker!
- > Smører!
- > Autoklaverer!



x 6



DAC Universal vasker, smører og autoklaverer dine turbiner og vinkelstykker på 12 minutter. Nå finnes det også adapter for EMS scalerhåndstykke. ENKELT. SMIDIG OG ØKONOMISK.

DAC Universal



Leder av ThsF, Gerd Bang-Johansen gratulerte lederen i Parat NAV, Anne Lunderbye Wang, med den offisielle stiftelsen og overrakte en gave fra ThsF.

Parat NAV er etablert

Av: Trygve Bergsland

Parat Nav ble stiftet 13. april i år, og er nå en søsterorganisasjon til Tannhelsesekretærenes forening (ThsF) som også er organisert under Parat paraplyen.

Leder av ThsF, Gerd Bang-Johansen gratulerte lederen i Parat NAV, Anne Lunderbye Wang, med den offisielle stiftelsen. Under stiftelsesmarkeringen underholdt NAV sin egen revygruppe, alle ansatt i NAV Grorud. Materiellet fra revyen

var hentet fra egne opplevelser og erfaringer, samlet til en humoristisk forestilling.

En lang og utfordrende prosess

I 2006 fikk Aetat, Sosialtjenesten og Trygde-etaten beskjed om at de kom til å bli sammen-slått til én enhet, som etter hvert skulle bli kalt NAV. For alle ansatte i NAV har dette vært en lang og utfordrende prosess, en prosess som nå begynner å gi resultater i følge de ansatte.



ThsF på Nordental

Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF) vil være representert med egen stand på Nordental som i år arrangeres fra 14. til 16. oktober på Norges Varemesse i Lillestrøm.

Nordental er den største møteplassen for hele dentalbransjen. Det er her tannhelsepersonell fra hele landet og alle viktige leverandører av utstyr og tjenester møtes. Messen har de siste årene hatt et besøkstall på mellom 3500 og 4000 besøkende fra den private og offentlige tannhelsetjenesten.

Ny kongress i mars 2011

Tannhelsesekretærenes forbund (ThsF) ønsker å gjenta suksessen fra 2009 og vil arrangere ny kongress 11. mars 2011. Dette blir en fagdag for tannhelsesekretærer som skal gi inspirasjon og nytte for alle som deltar. Det beregnes ikke kursavgift for medlemmer av ThsF.

Clarion Hotel Oslo Airport på Gardermoen er allerede booket og med noen forbehold er flere av foredragsholderne allerede på

plass. Her vil du bli oppdatert på alt fra ny tannhelseslov til ledelsesspørsmål, i tillegg til besøk av humoristen Magnar Kleiven.

Foredragsholdere:

Magnar Kleiven, foredrag til inspirasjon. Generalsekretær i Parat, Trond Reidar Hole, om god ledelse. Rettsmedisiner Kari Ormstad, barnemishandling og seksuelle overgrep. Avdelingsdirektør i helse- og omsorgsdepartementet Kjell Rønnesdal, ny tannhelseslov

Påmelding og oppdatert informasjon sendes ut senere.

Kongressen «Ikke uten min tannhelsesekretær» avholdes 11. mars 2011.



Nyhetsbrev på e-post



Det blir sendt ut mye viktig informasjon i bladet som kommer ut fem ganger i året, men i tillegg ønsker ThsF å nå medlemmene med informasjon gjennom egne websider og nå et månedlig nyhetsbrev på e-post.

– Vi vil prøve å sende ut et nyhetsbrev en gang i måneden. Nyhetsbrevet vil inneholde to til fire nyheter og relevant informasjon. Det er kun medlemmer med riktig registrert e-postadresse som får nyhetsbrevet, jeg oppfordrer derfor alle til å sende en e-post dersom de ikke mottar nyheter fra oss. Vi sendte ut de to første nyhetsbrevene før sommeren, har du ikke mottatt dette skyldes det manglende eller feil e-post adresse og da må vi få beskjed, sier nestleder i Tannhelsesekretærenes Forbund, Anne-Gro Årmo.



Kildesorter det farlige avfallet!

Alle landets tannlegekontor er pålagt å samle inn smittefarlig avfall i godkjente beholdere. KLIF (tidligere SFT) har beregnet at hver tannlege produserer 4,4 kilo smittefarlig avfall hvert år.

Stena Metall har landsomfattende innsamlingsordning for tannlegekontorene og er godkjent for å ta i mot smittefarlig avfall. Vi tilbyr beholdere i størrelser fra 1,8 liter og helt opp til 60 liter.

Kontakt oss i dag og få full kontroll på det smittefarlige avfallet.

Kundeservice tlf.: 63 86 86 00
kundeservice@stename metall.no
www.stename metall.no

Returadresse:
Parat
Boks 9029 Grønland
0133 OSLO



Fås på apotek

Dine tenner vil tilgi at vi maser: Ta Flux i alle livets faser!



Nyhet!

Flux
Junior
fra 6 år

- ✓ Forebygger hull
- ✓ Styrker tannemaljen
- ✓ Hemmer bakterievekst
- ✓ Uten alkohol og parabener



Nyhet!

Flux 0,2%
ekstra
beskyttelse

- ✓ Forebygger hull og ising
- ✓ Styrker tannemaljen
- ✓ Gir sterkere tenner
- ✓ Uten alkohol og parabener



Nyhet!

Flux
Klorhexidin
forebygger

- ✓ Plakk
- ✓ Irritert tannkjøtt
- ✓ Karies
- ✓ Uten alkohol og parabener

FLUX

God tannhelse for hele familien

www.fluxfluor.no